

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.015.04.2021

Pani
Danuta Madej
Urząd Miejski w Żarach

pl. Rynek 1-5
68-200 Żary

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/006 – Finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Żarach (dalej: <i>Urząd</i>), pl. Rynek 1-5, 68-200 Żary
Kierownik jednostki kontrolowanej	Danuta Madej, Burmistrz Miasta Żary, od dnia 1 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków realizacji zadań oświatowych. 2. Finansowanie zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2021 r. lub do zakończenia czynności kontrolnych oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przez tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Anna Huziej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli numer LZG/83/2021 z dnia 22 września 2021 r. (akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach objętych kontrolą Gmina zapewniała warunki do realizacji zadań oświatowych. Gmina posiadała *Strategię Rozwoju Oświaty Miasta Żary do 2022 r.*, w której przyjęła cele strategiczne i szczegółowe w odniesieniu do lokalnego systemu oświaty oraz sformułowała wnioski użyteczne do projektowania działań rozwojowych dla szkół i wydała rekomendacje w odniesieniu do sieci przedszkoli.

Wójt terminowo przekazywał Radzie Gminy coroczne informacje o stanie realizacji zadań oświatowych. Jednak za lata szkole 2017/2017-2019/2020 nie zawierały one danych o wynikach nadzoru pedagogicznego w jednostkach oświatowych, których prowadzenie należy do zadań własnych gminy.

Sieć przedszkoli w Gminie pozwoliła na pełne zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej dla wszystkich dzieci z terenu Gminy, a uczniom szkół zapewniono dodatkowe zajęcia edukacyjne. Ponadto edukację uczniów szczególnie uzdolnionych wspierano poprzez nagrody/stypendia burmistrza. Dane wykazywane przez szkoły i przedszkola w *Systemie Informacji Oświatowej* (dalej: *SIO*) były weryfikowane w Urzędzie.

W uchwałach budżetowych na poszczególne lata dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej ujęto w wysokości wynikającej z informacji otrzymanych od ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W budżecie Gminy zapewniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wymaganej wysokości, a dane wykazane w sprawozdaniach budżetowych były zgodne z ewidencją księgową.

Gmina sporządziła wymagane przepisami rozliczenia dotacji³ otrzymanych z budżetu państwa, a niewykorzystane środki zostały zwrócone terminowo. Gmina realizowała zadania inwestycyjne, mające na celu poprawę warunków realizacji zadań oświatowych, wykorzystując do tego środki zarówno z funduszy europejskich jak i funduszy celowych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Objętych szczegółowym badaniem w toku kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez Gminę warunków do realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Uchwałą z dnia 31 marca 2017 r.⁵ Rada Miejska w Żarach przyjęła *Strategię Rozwoju Oświaty Miasta Żary do 2022 r*⁶.

W wyniku analizy stanu obecnej sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Żary – w związku z wejściem w życie przepisów prawa zmieniających w radykalny sposób ustrój szkolny – sformułowano m.in. następujące wnioski użyteczne dla projektowania działań rozwojowych:

1. planowana reforma strukturalna, modyfikacje sieci szkół, wygaszanie gimnazjów oraz przekształcanie szkół podstawowych w 8-letnie mogą być wykorzystane do zrationalizowania istniejącej sieci szkół;
2. należy rozważyć zmianę obwodów szkół w celu zmniejszenia obciążenia Szkoły Podstawowej nr 3, dysponującej małą liczbą izb lekcyjnych;
3. dla utrzymania równowagi budżetowej niezbędne jest systematyczne monitorowanie efektywności przyjętych rozwiązań organizacyjnych, wskaźników sprawności subwencyjnej, wskaźników stopnia wykorzystania bazy oraz wskaźników prognoz demograficznych;
4. w perspektywie 2020 roku należy rozważyć likwidację jednej ze szkół w celu optymalizacji wykorzystania pomieszczeń lekcyjnych.

Analiza funkcjonującej sieci przedszkoli pozwoliła na sformułowanie następujących rekomendacji:

1. przedszkola prowadzone przez Miasto Żary mogą w pełni zaspokoić potrzeby mieszkańców gminy, co stwarza możliwość zapewnienia powszechnej opieki przedszkolnej wszystkich uprawnionych;
2. wobec prognozowanego spadku liczby dzieci w wieku przedszkolnym utrzymanie obecnej sieci przedszkoli będzie wymagało zwiększenia naboru do przedszkoli lub kolejnej modyfikacji sieci placówek w 2019 roku;
3. w dłuższej perspektywie opłacalne jest ponoszenie dodatkowych kosztów z tytułu przyjmowania dzieci spoza gminy do przedszkoli miejskich. Grupa ta może być zainteresowana kontynuacją nauki w miejskich szkołach podstawowych, stabilizując ich bazę rekrutacyjną.

W Strategii przyjęto trzy główne cele strategiczne i 12 celów szczegółowych w odniesieniu do lokalnego systemu oświaty. Przyjęte cele strategiczne, tj.:

1. modernizacja systemu lokalnej oświaty⁷,
2. wysoka jakość lokalnej oświaty⁸,

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Uchwała numer XXIX/46/17.

⁶ https://bip.zary.pl/akty/715/2517/Uchwała_NR_XXIX_2F46_2F17_Rady_Miejskiej_w_Zarach_z_dnia_31_marca_2017_r_w_sprawie_3A_przyjecia_Strategii_Rozwoju_Oswiaty_Miasta_Zary_do_2022r/

⁷ Cele szczegółowe: optymalne wykorzystanie i modernizacja posiadanej bazy edukacyjnej, zmodyfikowanie sieci szkół placówek stosownie do lokalnych potrzeb, zapewnienie powszechnej opieki przedszkolnej, skuteczne pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań oświatowych.

⁸ Cele szczegółowe: zapewnienie konkurencyjnej i otwartej na potrzeby obywateli oferty edukacyjnej, aktywne wspieranie działań na rzecz rozwoju innowacji i budowania gospodarki opartej na wiedzy, optymalne wykorzystanie i doskonalenie umiejętności kadr lokalnej oświaty, monitorowanie i ewaluacja jakości oferty edukacyjnej.

3. sprawne zarządzanie lokalną oświatą⁹.

W Gminie nie powołano rady oświatowej, o której mowa w art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁰ (dalej: *Prawo oświatowe*).

Przewodniczący Rady Miejskiej wskazał, że Prawo oświatowe nie obliguje, a daje możliwość powołania rady. Do Rady Miejskiej nie wpłynęła żadna inicjatywa uchwałodawcza w tej sprawie.

(akta kontroli str. 4-5)

Burmistrz wskazała, że organ wykonawczy nie otrzymał żadnego wniosku od mieszkańców ani środowiska oświatowego w sprawie powołania rady oświatowej. Jednocześnie Burmistrz wskazała, że w mieście działa Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych, w spotkaniach której uczestniczy merytoryczny zastępca burmistrza. W czasie tych spotkań m.in. radni informują o potrzebach oświatowych mieszkańców, omawiają budżet oświaty, sieć szkół oraz wypowiadają się w imieniu mieszkańców na różne tematy z zakresu oświaty. Systematycznie średnio raz w miesiącu odbywają się spotkania burmistrza lub merytorycznego zastępcy burmistrza i naczelnika Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu z dyrektorami szkół i przedszkoli publicznych, niejednokrotnie niepublicznych, na których omawiane są bieżące potrzeby oświatowe, przedstawiane projekty uchwał. W związku z powyższym burmistrz uznał, że nie ma potrzeby występować z inicjatywą podjęcia uchwały przez Radę w tym zakresie.

(akta kontroli str. 6-7)

1.2. Burmistrz przekazał Radzie Gminy informacje o stanie realizacji zadań oświatowych, za lata szkolne 2016/2017-2020/2021, w terminie wynikającym z art. 11 ust. 7 Prawa oświatowego, tj. do dnia 31 października. Powyższe informacje, zgodnie z art. 11 ust. 7 pkt 1 Prawa oświatowego, zawierały wyniki egzaminu ósmoklasisty (do 2019 r. – egzaminu gimnazjalnego), a informacja za rok szkolny 2020/2021 zawierała również dane o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, których prowadzenie należy do zadań własnych Gminy wymagane przepisem art. 11 ust. 7 pkt 2 Prawa oświatowego.

Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych przekazane przez Burmistrza Radzie Gminy za cztery lata szkolne (od 2016/2017 do 2019/2020) nie zawierały danych o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, których prowadzenie należy do zadań własnych Gminy (art. 11 ust. 7 pkt 2 Prawa oświatowego).

(akta kontroli str. 8-149)

Naczelnik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu¹¹ wyjaśniła, że wynikało to z przeoczenia.

(akta kontroli str. 214-215, 519-525)

⁹ Cele szczegółowe: aktywne lokalne partnerstwo na rzecz rozwoju edukacji i budowania spójności społecznej, zapewnienie spójności działań szkół i placówek ze strategią rozwoju oświaty, sprawny lokalny system doradztwa edukacyjno-zawodowego, sprawny system realizacji, monitorowania i ewaluacji.

¹⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

¹¹ Do zakresu czynności, obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności tej osoby należało m.in. przygotowywanie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych.

1.3. W latach 2017-2021 (do 30 września) Gmina prowadziła w ramach realizacji zadań własnych:

- ✓ sześć szkół podstawowych¹², w których było od 93 do 123 oddziałów¹³,
- ✓ cztery gimnazja (w latach 2017-2019)¹⁴, w których było od 36 oddziałów w 2017 r. do 12 oddziałów w 2019 r.¹⁵;
- ✓ siedem przedszkoli, w których było 45 oddziałów w okresie od stycznia do czerwca 2017 r., a od września 2017 r. oddziałów było 47¹⁶.

W okresie objętym kontrolą, oprócz likwidacji gimnazjów w wyniku reformy systemu oświaty z 2017 r., w Gminie nie odnotowano likwidacji szkół, przedszkoli, czy też innych placówek oświatowych.

(akta kontroli str. 150-157, 208-210)

1.4. W latach 2017-2021 Gmina nie realizowała dodatkowych zadań oświatowych, (niebędących jej zadaniami własnymi).

(akta kontroli str. 485-510)

1.5. W latach 2017-2021 Gmina Żary była organem rejestrującym dla następujących niesamorządowych jednostek oświatowych:

- ✓ szkół podstawowych (trzech w latach 2017-2019 i czterech w latach 2020-2021);
- ✓ przedszkoli (czterech w latach 2017-2019 i pięciu w latach 2020-2021);
- ✓ gimnazjów (trzech w latach 2017-2019).

(akta kontroli str. 159)

1.6. W latach 2017-2021 (do 30 września) średnia liczba uczniów w szkołach podstawowych w roku kalendarzowym wynosiła odpowiednio: 2.031,83; 2.324,08; 2.496; 2.489,75 i 2.518,56. Natomiast średnia liczba uczniów w oddziale przedstawiała się następująco: 20,73; 20,57; 20,40; 20,63; 21,03.

W latach 2017-2019 średnia liczba uczniów w gimnazjum w roku kalendarzowym wynosiła odpowiednio: 723,42; 445,33 i 270; a średnia liczba uczniów w oddziale: 22,84; 23,03 i 22,50.

(akta kontroli str. 150-157)

1.7. W poszczególnych latach objętych kontrolą stan zatrudnienia nauczycieli¹⁷ w szkołach, dla których Gmina była organem prowadzącym przedstawiał się następująco:

- ✓ 2017 r. - 249,71 (na jednego nauczyciela przypadało 11,03 ucznia);
- ✓ 2018 r. - 249,93 (na jednego nauczyciela przypadało 11,08 ucznia);
- ✓ 2019 r. - 243,09 (na jednego nauczyciela przypadało 11,01 ucznia);
- ✓ 2020 r. - 243,30 (na jednego nauczyciela przypadało 10,23 ucznia);
- ✓ 2021 r. (30 września) - 235,87 (na jednego nauczyciela przypadało 10,68 ucznia).

¹² Liczba szkół podstawowych nie ulegała zmianom w tym okresie.

¹³ Od stycznia do sierpnia 2017 r. – 93; od września 2017 r. do sierpnia 2018 r. – 108; od września 2018 r. do sierpnia 2019 r. – 123; od września 2019 r. do sierpnia 2020 r. – 121; od września 2020 r. do sierpnia 2021 r. – 120; a od września 2021 r. – 118.

¹⁴ Liczba gimnazjów nie ulegała zmianom w tym okresie.

¹⁵ W okresie od stycznia do sierpnia 2017 r. – 36 oddziałów; od września 2017 r. do sierpnia 2018 r. – 23 oddziały, a od września 2018 r. do sierpnia 2019 r. - 12 oddziałów.

¹⁶ Poza miesiącami lipcem i sierpniem każdego roku, w których liczba oddziałów wynosiła odpowiednio: 12, 10, 19, 14 i 24.

¹⁷ Średniorocznie w przeliczeniu na etat, bez nauczycieli w przedszkolach.

Największą grupę stanowili nauczyciele dyplomowani, których liczba (w przeliczeniu na etat) wynosiła w poszczególnych latach odpowiednio: 172,62 (tj. 69,1% ogółu nauczycieli); 172,43 (69%); 168,19 (69,2%); 173,33 (71,2%) i 172,20 (73%). Najmniejszą grupę stanowili: w latach 2017-2018 nauczyciele bez stopnia awansu zawodowego, których liczba wynosiła odpowiednio: 0,23 i 0,13 co stanowiło 0,09% i 0,05% ogólnej liczby nauczycieli¹⁸, a w latach 2019-2021 nauczyciele stażysty. Liczba nauczycieli stażystów w tym okresie i ich udział w ogólnej liczbie zatrudnionych wynosił odpowiednio: 5,65 (2,3%), 3,44 (1,4%) i 2,17 (0,9%)

(akta kontroli str. 158)

1.8. Zastępca burmistrza wyjaśnił, że roku szkolnym 2020/2021 w samorządowych szkołach nie brakowało nauczycieli. Wskazał jednak, że występowały trudności w znalezieniu nauczycieli (matematyki, języka angielskiego i psychologa) na zastępstwo za nieobecnych nauczycieli (przebywających na urloпах lub długotrwałych zwolnieniach lekarskich). W konsekwencji np. za jednego nauczyciela matematyki zatrudniono trzech nauczycieli z różnych szkół.

(akta kontroli str. 158)

1.9. W zakresie weryfikacji danych w SIO przez Gminę, stosownie do przepisu art. 50 ust. 2-5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹⁹ (dalej: *ustawa o SIO*), naczelnik wydziału oświaty, kultury i sportu (w odniesieniu do danych na dzień 30 września 2020 r. i 2021 r.) wyjaśniła, że: *Nie posiadam pisemnego potwierdzenia weryfikacji danych wykazanych w SIO. Dane w zakresie zatrudnienia nauczycieli zostały zweryfikowane na podstawie arkuszy organizacyjnych jednostek oraz przedkładanych przez jednostki informacji na temat struktury zatrudnienia i realizacji art. 30 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela²⁰. Natomiast dane dotyczące liczby uczniów były weryfikowane na podstawie corocznie przedkładanych informacji stanowiących podstawę do sporządzenia informacji o stanie realizacji zadań oświatowych oraz arkuszy organizacyjnych jednostek oraz orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych wydanych dla uczniów, przedkładanych przez jednostki. Stwierdzone nieprawidłowości były wyjaśniane na bieżąco z dyrektorami szkół i przedszkoli. Zatwierdzenie danych w SIO nie miało formy pisemnej.*

(akta kontroli str. 214-215)

Z analizy porównawczej danych ujętych w SIO według stanu na 30 września 2020 r. przez trzy szkoły podstawowe oraz dwa przedszkola publiczne prowadzone przez Gminę z danymi wynikającymi z arkuszy organizacyjnych (aneksowanych w sierpniu, wrześniu i październiku 2020 r.) wynikało m.in., że:

- liczba nauczycieli w ww. jednostkach była zgodna z ich liczbą wynikającą z arkuszy organizacyjnych;
- liczba uczniów w jednym przedszkolu i jednej szkole podstawowej była zgodna z ich liczbą wynikającą z arkuszy organizacyjnych; w przypadku dwóch szkół podstawowych i jednego przedszkola stwierdzono rozbieżności. I tak: w przypadku jednej szkoły liczba uczniów wykazanych w SIO była niższa o jednego niż wynikająca z arkusza organizacji szkoły, a w przypadku jednej szkoły liczba uczniów wykazanych w SIO była wyższa o jednego niż wynikająca z arkusza

¹⁸ W latach 2019-2021 (30.09.) nie zatrudniano nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego.

¹⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 584, ze zm.

²⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 1762.

organizacji szkoły. W przypadku przedszkola liczba dzieci wykazana w SIO była niższa niż wynikająca z arkusza organizacji przedszkola (o troje).

(akta kontroli str. 226)

Naczelnik wydziału oświaty, kultury i sportu wyjaśniła, że: *Przyczyną powyższych rozbieżności jest rotacja uczniów w szkołach i dzieci w przedszkolach. W SIO liczba uczniów/dzieci jest zmieniana (aktualizowana jest na bieżąco), po przyjęciu dodatkowych przedszkolaków (uczniów) bądź rezygnacji z miejsca w przedszkolu (zmiany szkoły). Zmiany te nie powodują jednak konieczności aktualizacji arkusza organizacji szkoły.*

(akta kontroli str. 214-215)

1.10. Zakres dodatkowych zajęć edukacyjnych w szkołach prowadzonych przez Gminę obejmował:

- w latach 2017–2021 (30 września): gimnastykę korekcyjną, reedukację, logopedię, zajęcia rewalidacyjne orientacji przestrzennej i poruszania się, zajęcia socjoterapeutyczne, świetlicę szkolną, koła zainteresowań, język obcy (poza obowiązkowym), szkolne koła sportowe, język polski dla obcokrajowców, zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, rewalidację i szachy;
- w latach 2017-2018: zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze;
- w latach 2018-2021: zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno–społeczne;
- w 2019 r.: pływanie;

W latach 2017-2020 poszczególnymi zajęciami objęto średnio w roku:

- gimnastyką korekcyjną – od 59 do 78 uczniów,
- reedukacją – od 85 do 126 uczniów,
- logopedią – od 171 do 225 uczniów.
- zajęciami rewalidacyjnymi orientacji przestrzennej i poruszania się – od 14 do 92 uczniów,
- zajęciami socjoterapeutycznymi – od 23 do 39 uczniów,
- świetlicą szkolną – od 418 do 492 uczniów,
- kołami zainteresowań – od 284 do 385 uczniów,
- językiem obcy (poza obowiązkowym) – od 204 do 247 uczniów,
- szkolnymi kołami sportowymi – od 150 do 354 uczniów,
- język polski dla obcokrajowców – od 3 do 7 uczniów,
- zajęciami dydaktyczno-wyrównawczymi – od 58 do 128 uczniów,
- szachami – od 20 do 54 uczniów,
- rewalidacją – od 66 do 177 uczniów,
- zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi w latach 2017-2018 odpowiednio: 52 i 7 uczniów,
- z zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne w latach 2018-2020 skorzystało odpowiednio: 5, 53 i 44 uczniów,
- z nauki pływania w 2019 roku skorzystało 22 uczniów.

Źródłem finansowania zajęć gimnastyki korekcyjnej, kół zainteresowań i języków obcych (poza obowiązkowymi) były środki własne, zajęcia reedukacji i socjoterapeutyczne zostały sfinansowane z subwencji, działalność szkolnych kół sportowych została sfinansowana ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Źródłem finansowania pozostałych ww. zajęć była subwencja i środki własne.

(akta kontroli str. 216-217)

1.11. W latach szkolnych 2018/2019-2020/2021 do egzaminu po ósmej klasie przystąpiło łącznie 882 uczniów (odpowiednio: 324, 244 i 314). Wyniki egzaminu (uśrednione łącznie) przedstawiały się następująco:

- ✓ żaden z uczniów nie uzyskał wyniku 100%;
- ✓ wynik w przedziale 99% - 50% uzyskało odpowiednio: 197, 137 i 186 uczniów;
- ✓ liczba uczniów, którzy uzyskali wynik poniżej 50% wynosiła odpowiednio: 127, 107 i 128.

(akta kontroli str. 166)

Informacje o wynikach egzaminu ósmoklasisty były przedstawiane w informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych, przedkładanych corocznie Radzie Miejskiej.

(akta kontroli str. 68-149, 167-180)

1.12. W latach szkolnych 2016/2017-2020/2021 uczniowie szkół prowadzonych przez Gminę byli finalistami lub laureatami następujących konkursów przedmiotowych:

- z języka polskiego: siedmiu laureatów i 15 finalistów;
- z języka angielskiego: pięciu laureatów i siedmiu finalistów,
- z matematyki: trzech laureatów i pięciu finalistów,
- z historii dwóch laureatów i 11 finalistów,
- z geografii: dwóch laureatów i jeden finalista,
- z chemii: jeden laureat,
- z biologii: jeden laureat i trzech finalistów,
- z języka niemieckiego: dwóch laureatów i pięciu finalistów.

Ponadto jeden uczeń był laureatem ogólnopolskiego konkursu literacko-historycznego *Na wspólnej ziemi*, jeden uczeń był laureatem ogólnopolskiego konkursu matematycznego MAT, dwóch uczniów otrzymało wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny, a jeden uczeń zajął I miejsce w ogólnopolskim konkursie matematycznym *Multitest*.

(akta kontroli str. 218)

1.13. W latach 2017-2021 do Urzędu ani Rady Miejskiej nie wpłynęły skargi dotyczące funkcjonowania szkół, przedszkoli, placówek oświatowych.

(akta kontroli str. 167-180, 511)

1.14. Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że:

➤ (od 2017 r.) na Gminę nie nałożono dodatkowych obowiązków, na które nie zostały przekazane środki z budżetu państwa;

➤ na zwiększenie wydatków na zadania oświatowe ponoszonych ze środków własnych Gminy wpływa fakt, że subwencja oświatowa pozwala na pokrycie wydatków bieżących szkół i przedszkoli na około 9 miesięcy i do jej wyliczenia są uwzględniane dane w Systemie Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września danego roku. W kwocie subwencji nie przewiduje się środków na zajęcia języka polskiego dla obcokrajowców zapisanych do szkół w ciągu roku szkolnego oraz indywidualne nauczanie uczniów, dla których orzeczenia w tej sprawie wydano po 30 września danego roku. Ponadto kwota subwencji nie uwzględnia środków na pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów z opiniami z poradni oraz uczniów w normie intelektualnej, którzy w niektórych okresach potrzebują wsparcia psychologa lub pedagoga. Ponadto przedszkola miejskie znajdują się w zabytkowych budynkach, co powoduje zwiększone wydatki na remonty;

➤ w związku z pandemią COVID-19 Gmina otrzymała od administracji rządowej pomoc rzeczową dla szkół w postaci płynów do dezynfekcji, maseczek ochronnych, rękawiczek jednorazowych, stacji do dezynfekcji i termometrów;

➤ w związku z COVID-19 nie wystąpiły przypadki zwalniania nauczycieli ani obniżenia pensum godzin nauczycieli;

➤ Gmina w czasie nauki zdalnej monitorowała problem wykluczenia cyfrowego dzieci (młodzieży) i podejmowała w tym zakresie m.in. następujące działania:

- zalecono szkołom zdiagnozowanie potrzeb uczniów w tym zakresie,
- uczniom mającym problemy z dostępem do sprzętu komputerowego zorganizowano zajęcia w szkole lub użyto sprzęt wraz z zagwarantowanym dostępem do internetu,
- po powrocie do nauczania stacjonarnego (we wrześniu 2020 r.) Gmina zleciła szkołom przeprowadzenie lekcji ćwiczeniowych z wykorzystaniem różnorodnych platform do pracy zdalnej.
- dyrektorzy szkół po pierwszym roku pracy zdalnej byli zobligowani do złożenia sprawozdań z pracy zdalnej. Informacje na ten temat przedłożono radnym na komisji oświaty. Na sesji Rady Miejskiej²¹ omawiano sprawy na temat pracy szkół i przedszkoli w okresie pandemii oraz ewentualnego zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu uczniów;

➤ Gmina nie ma problemów przy realizacji zadań oświatowych. Zastępca burmistrza wskazał jedynie na zbyt małą liczbę pomieszczeń w niektórych szkołach podstawowych, co jest konsekwencją reformy oświaty, która wprowadziła ośmioklasową szkołę podstawową. W celu ograniczenia tego zjawiska dwie szkoły podstawowe zostały przeniesione do budynków po byłych gimnazjach. Zastępca burmistrza wskazał również na fakt, że kwota subwencji jest niewystarczająca – blisko 40% wydatków na szkoły ponosi Gmina. Ponadto zastępca burmistrza wskazał, że rekrutacja dzieci do szkół i przedszkoli odbywa się na podstawie miejsca zamieszkania, a nie zameldowania, co utrudnia oszacowanie liczby dzieci, które będą uczęszczały do szkół/przedszkoli w danym roku szkolnym.

(akta kontroli str. 485-510)

1.15. – 1.16. W latach szkolnych 2017/2018–2021/2022 nie wystąpiły przypadki niezakwalifikowania w postępowaniu rekrutacyjnym dzieci z terenu Gminy do placówek wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę. W wyniku rekrutacji na rok szkolny 2019/2020 i 2021/2022 odpowiednio: 21 dzieci i 26 dzieci nie zostało zakwalifikowanych do przedszkoli pierwszego wyboru. We wszystkich ww. przypadkach wskazano inne placówki wychowania przedszkolnego prowadzone przez Gminę, stosownie do przepisów art. 31 ust. 10 i 11 prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 416)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Przekazanie przez Burmistrza Radzie Gminy informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za lata szkolne 2016/2017-2019/2020, które nie zawierały danych o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach, których prowadzenie należy do zadań własnych Gminy, wymaganych przepisem art. 11 ust. 7 pkt 2 Prawa oświatowego.

²¹ W dniu 27.08.2020 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Burmistrz terminowo przekazywał Radzie Gminy coroczne informacje o stanie realizacji zadań oświatowych. Jednak za lata szkolne 2016/2017-2019/2020 nie zawierały one danych o wynikach nadzoru pedagogicznego w jednostkach oświatowych, których prowadzenie należy do zadań własnych gminy. Uczniom szkół zapewniono dodatkowe zajęcia edukacyjne, weryfikowano także dane wykazywane przez szkoły i przedszkola w *Systemie Informacji Oświatowej* (dalej: SIO).

Sieć przedszkoli w Gminie pozwoliła na pełne zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej dla wszystkich dzieci z terenu Gminy.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Finansowanie zadań oświatowych

2.1. W uchwałach budżetowych na poszczególne lata objęte kontrolą Gmina planowała dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej²² w wysokości, wynikającej z informacji otrzymanych w tym zakresie od ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

(akta kontroli str. 227, 411-415)

2.2. W latach 2017-2021 (30 września) Gmina otrzymała²³ na realizację zadań oświatowych środki w łącznej kwocie 135.347,3 tys. zł w poszczególnych latach odpowiednio: 26.893,1 tys. zł; 27.602,6 tys. zł; 28.102 tys. zł; 28.521,6 tys. zł; 24.227,9 tys. zł. Udział dochodów na zadania oświatowe w dochodach Gminy ogółem zmalał z 16,5% w 2017 r. do 13,9% w 2020 r., a w 2021 r. wynosił 16,2%. Gmina otrzymała środki na realizację zadań oświatowych w ww. okresie z następujących źródeł:

✓ część oświatowa subwencji ogólnej w poszczególnych latach odpowiednio: 24.230,5 tys. zł; 24.570,8 tys. zł; 25.312,7 tys. zł; 24.760,9 tys. zł i 22.365,7 tys. zł²⁴. Udział dochodów z subwencji na zadania oświatowe w dochodach ogółem zmalał z 14,9% w 2017 r. do 12,1% w 2020 r., a w 2021 r. wzrósł do 15%;

✓ dotacje z budżetu państwa odpowiednio: 2.005,2 tys. zł; 1.934,4 tys. zł; 1.829,5 tys. zł; 1.880,8 tys. zł i 1.580,6 tys. zł, przeznaczone w całości na zadania bieżące. Udział dochodów z tytułu dotacji z budżetu państwa w dochodach Gminy ogółem zmalał z 1,2% w 2017 r. do 0,9% w 2020 r., a w 2021 r. wynosił 1,1%;

✓ pozostałe dotacje na zadania oświatowe w kwotach wynoszących odpowiednio: 278,8 tys. zł; 331,3 tys. zł; 364,9 tys. zł; 408,5 tys. zł i 281,6 tys. zł;

✓ środki z innych źródeł na zadania oświatowe w kwotach wynoszących (w latach 2017-2020) odpowiednio: 378,6 tys. zł; 766,1 tys. zł; 594,9 tys. zł i 1.471,4 tys. zł.

Udział pozostałych dotacji na zadania oświatowe i środków z innych źródeł wzrósł z 0,4% w 2017 r. do 0,9% w 2020 r., a w 2021 r. wynosił 0,2% dochodów Gminy ogółem.

(akta kontroli str. 227, 162-163)

2.3. W latach 2017-2021 (30 września) nie wystąpiły przypadki konieczności zwrotu subwencji oświatowej w związku z otrzymaniem subwencji oświatowej w wysokości wyższej od należnej.

(akta kontroli str. 368-387)

²² Tj. w dziale 758, rozdz. 75801 Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, § 2920 Subwencje ogólne z budżetu państwa.

²³ Kwoty po uwzględnieniu dokonanych zwrotów.

²⁴ Łącznie ze środkami z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej: 2018 r. – 52 tys. zł; 2019 r. – 51,2 tys. zł i 30.09.2021 r. – 102,2 tys. zł.

2.4. W latach 2017-2021 (30 września) Gmina poniosła wydatki²⁵ na finansowanie zadań oświatowych w łącznej kwocie 246.869,9 tys. zł, w tym:

- ✓ 2017 r. – 49.187,2 tys. zł (tj. 29,4% wydatków Gminy ogółem), w tym wydatki majątkowe (inwestycyjne) – 3.463,2 tys. zł (tj. 13,5% wydatków inwestycyjnych Gminy ogółem);
- ✓ 2018 r. - 48.827 tys. zł (tj. 30% wydatków Gminy ogółem), w tym wydatki majątkowe (inwestycyjne) – 871,2 tys. zł (tj. 4,44 wydatków inwestycyjnych ogółem);
- ✓ 2019 r. – 52.793 tys. zł (tj. 27,5% wydatków Gminy ogółem), w tym wydatki majątkowe (inwestycyjne) - 1.065 tys. zł (tj. 3,6% wydatków inwestycyjnych ogółem);
- ✓ 2020 r. – 54.544,8 tys. zł (tj. 28% wydatków Gminy ogółem), w tym wydatki majątkowe (inwestycyjne) – 1.086,5 tys. zł (tj. 4,8% wydatków inwestycyjnych ogółem);
- ✓ 2021 r. – 41.517,7 tys. zł (tj. 30,1% wydatków Gminy ogółem), w tym wydatki majątkowe (inwestycyjne) – 147,4 tys. zł (tj. 1,6% wydatków inwestycyjnych ogółem).

Dominującą kwotowo grupę wydatków stanowiły wydatki na wygrozdenia wraz z pochodnymi, które wynosiły odpowiednio: 30.114,2 tys. zł; 32.111.8 tys. zł; 35.178,5 tys. zł; 37.991,4 tys. zł i 30.406,1 tys. zł (do 30 września 2021 r.)²⁶.

(akta kontroli str. 164 -165)

2.4.1. W kontrolowanym okresie Gmina przeznaczyła na zadania oświatowe subwencję oświatową w łącznej kwocie 121.240,6 tys. zł²⁷, co stanowiło 100% otrzymanej subwencji oświatowej i 49,2% wydatków na zadania oświatowe ogółem. Kwota subwencji oświatowej otrzymanej i wydatkowanej w poszczególnych latach wynosiła odpowiednio: 24.230,5 tys. zł; 24.570,8 tys. zł; 25.312,7 tys. zł; 24.760,9 tys. zł; 22.365,7 tys. zł. Kwoty te stanowiły w poszczególnych latach odpowiednio: 49,3%; 50,3%; 48%; 45,4% i 53,9% wydatków na zadania oświatowe ogółem.

(akta kontroli str. 160)

2.4.2. W kontrolowanym okresie Gmina otrzymała środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej kwocie 205,4 tys. zł (2018 r. – 52 tys. zł; 2019 r. – 51,2 tys. zł; 2021 r. – 102,2 tys. zł) z przeznaczeniem na: dofinansowanie wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych, dofinansowanie kosztów zwalnianych albo przechodzących na emeryturę nauczycieli, finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego. Środki z rezerwy otrzymane w latach 2018-2019 zostały wykorzystane w całości na zadania wskazane we wnioskach o przyznanie środków z rezerwy, a przyznane w 2021 r. są w trakcie wydatkowania²⁸.

(akta kontroli str. 160, 162-163, 478-482)

²⁵ Łącznie wydatki bieżące i majątkowe.

²⁶ Kwoty te stanowiły odpowiednio: 61,2%; 65,8%; 66,6%; 69,7%; 73,2% wydatków na zadania oświatowe ogółem.

²⁷ Wraz ze środkami z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej kwocie 205,4 tys. zł (2018 r. – 52 tys. zł; 2019 r. – 51,2 tys. zł; 2021 r. – 102,2 tys. zł).

²⁸ Informacja o przyznaniu środków z dnia 16.09.2021 r.

2.4.3. W latach 2017-2021 (30 września) Gmina otrzymała z budżetu państwa dotacje na zadania oświatowe w łącznej kwocie 9.471,9 tys. zł, z której wykorzystano 9.137,4 tys. zł, (tj. 96,5%).

Gmina otrzymała dotacja na:

- ✓ dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w łącznej kwocie 6.646,5 tys. zł z której wydatkowano 6.642,3 tys. zł, tj. 99,9%;
- ✓ sfinansowanie kosztów zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w łącznej kwocie 2.044,2 tys. zł z której wydatkowano 1.897,4 tys. zł, tj. 92,8%;
- ✓ dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w łącznej kwocie 565,6 tys. zł, z której wydatkowano 425 tys. zł, tj. 75,1%;
- ✓ rządowy program pomocy uczniom Wyprawka szkolna w latach 2017-2019 oraz Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022²⁹ w łącznej kwocie 67,3 tys. zł, z której wykorzystano 28,7 tys. zł, tj. 42,6%;
- ✓ Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa³⁰ i program rządowy Aktywna tablica³¹ (w latach 2017-2019) w łącznej kwocie 142 tys. zł, która została wykorzystana w całości,
- ✓ wyposażenie gabinetu profilaktyki zdrowotnej (w 2017 r.) z otrzymanej kwoty 6,2 tys. zł wykorzystano 2 tys. zł, tj. 32,2%.

(akta kontroli str. 161)

W toku kontroli szczegółowym badaniem objęto dotacje otrzymane z budżetu państwa w łącznej kwocie 2.229 tys. zł³², co stanowiło 23,5% dotacji otrzymanych w latach 2017-2021 (30 września) i ustalono m.in., że:

- ✓ dotacje zostały wykorzystane w łącznej kwocie 2.162,7 tys. zł, tj. 97,1% kwoty otrzymanej. Przyczyną niewykorzystania dotacji w łącznej kwocie 66,3 tys. zł³³ był m.in. zakup tańszych podręczników i materiałów ćwiczeniowych, różnice między planowaną a faktyczną liczbą uczniów korzystających z danej formy pomocy, nieprzedłożenie przez uczniów dokumentów potwierdzających zakup usług lub towarów o charakterze edukacyjnym;
- ✓ niewykorzystane dotacje zostały zwrócone do budżetu państwa z zachowaniem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r o finansach publicznych³⁴,
- ✓ z wykorzystania powyższych dotacji sporządzono wymagane przepisami rozliczenia, które zostały przekazane do Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego (w przypadku środków z Narodowego Programu Rozwoju

²⁹ Gmina otrzymywała dotacje na ten cel w latach 2017-2020.

³⁰ Łączna kwota otrzymana i wydatkowana 72 tys. zł.

³¹ Łączna kwota otrzymana i wydatkowana 70 tys. zł.

³² Dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (2020 r.) – 1.434,6 tys. zł; sfinansowanie zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych (2017 r.) – 542,2 tys. zł; dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (2017 r.) – 165,4 tys. zł; Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022 (2020 r.) – 22,9 tys. zł; Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa (2018 r.) – 36 tys. zł; Program rządowy Aktywna tablica (2019 r.) – 28 tys. zł.

³³ W tym na: sfinansowanie zakupu podręczników – 31,7 tys. zł; dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów – 23,5 tys. zł; Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w kwocie 11,1 tys. zł.

³⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 1305, ze zm.

Czytelnictwa) oraz Lubuskiego Kuratora Oświaty (w przypadku pozostałych zadań).

(akta kontroli str. 483)

2.4.4. W kontrolowanym okresie Gmina nie realizowała zadań oświatowych na podstawie porozumień.

(akta kontroli str. 485-510)

2.4.5. Źródłem finansowania zadań oświatowych poza środkami z subwencji i dotacjami z budżetu państwa były:

a) inne dotacje na zadania oświatowe w łącznej kwocie 1.665,1 tys. zł, w tym:

- ✓ wpłaty innych gmin za dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych na terenie Żar – 1.641,3 tys. zł;
- ✓ wpływy ze zwrotów dotacji – 14,1 tys. zł;
- ✓ dotacja z zarządu województwa lubuskiego na organizację i przeprowadzenie lekcji obywatelskiej – 9,7 tys. zł;

b) środki otrzymane z innych źródeł na zadania oświatowe w łącznej kwocie 3.211 tys. zł, w tym:

- ✓ dotacje z budżetu środków europejskich w łącznej kwocie 3.084,4 tys. zł;
- ✓ dotacje z państwowych funduszu celowych (Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej PFRON, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej) w łącznej kwocie 108,1 tys. zł;
- ✓ środki z Fundacji Orange, Stowarzyszenia Gmin Euroregion na realizację projektów przez placówki oświatowe w łącznej kwocie 15,6 tys. zł;
- ✓ darowizny w łącznej kwocie 2,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 162-163)

W toku kontroli szczegółowym badaniem objęto środki otrzymane z innych źródeł w łącznej kwocie 494,5 tys. zł (tj. 15,4% otrzymanych środków) na realizację następujących zadań oświatowych:

a) *Dostosowanie budynku Miejskiego Przedszkola numer 1 do potrzeb osób niepełnosprawnych*, dofinansowanego środkami z PFRON w kwocie 52 tys. zł³⁵. W wyniku realizacji zadania m.in.: zlikwidowano bariery architektoniczne, ułatwiono dostęp do budynku przedszkola oraz poruszanie się po budynku dla osób niepełnosprawnych. Rozliczenie zadania zostało zweryfikowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej³⁶;

b) *Modernizacja energetyczna obiektu Miejskiego Przedszkola numer 10 w Żarach* dofinansowanego środkami z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 442,5 tys. zł. W wyniku realizacji zadania osiągnięto m.in. następujące wskaźniki produktu: wybudowano jedną jednostkę wytwarzania energii cieplnej OZE, zmodernizowano energetycznie jeden budynek i zmodernizowano jedno źródło ciepła. Złożone przez Gminę wnioski o płatność zostały zweryfikowane pozytywnie i zatwierdzone. W dniu 26 września 2018 r. Instytucja Zarządzająca przeprowadziła kontrolę na zakończenie realizacji projektu, w wyniku której potwierdzono prawidłową realizację projektu na podstawie zebranej dokumentacji.

(akta kontroli str. 417-477)

2.4.6. W latach 2017-2021 (30 września) Gmina przeznaczyła na realizację zadań oświatowych środki własne w łącznej kwocie 111.615,73 tys. zł, co stanowiło 45,2%

³⁵ Całkowity koszt realizacji zadania – 132,1 tys. zł.

³⁶ Umowę o dofinansowanie zawarto z ROPS.

wydatków na zadania oświatowe ogółem. W poszczególnych latach kwota środków własnych przeznaczonych na realizację zadań oświatowych (i jej udział w wydatkach na zadania oświatowe ogółem) wynosiła odpowiednio: 22.294,1 tys. zł (45,3%); 21.224,4 tys. zł (43,5%); 24.691 tys. zł (46,8%); 26.023,2 tys. zł (47,7%) i 17.382,9 tys. zł (41,9%).

(akta kontroli str. 160)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że subwencja wraz z dotacjami wystarcza na pokrycie wydatków bieżących do miesiąca września-października, w związku z powyższym w pozostałych miesiącach wydatki bieżące są pokrywane ze środków własnych. Ponadto środki własne są przeznaczane na inwestycje.

(akta kontroli str. 160)

2.5. W latach 2017-2021 (do 30 września) Gmina poniosła wydatki na wynagrodzenia nauczycieli (łącznie z nauczycielami w przedszkolach) w kwocie, wynoszącej odpowiednio: 22.617,7 tys. zł; 23.803,3 tys. zł; 25.728,1 tys. zł; 27.576,8 tys. zł i 22.078,7 tys. zł³⁷. Wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat, dla poszczególnych stopni awansu zawodowego, kształtowały się następująco:

- ✓ nauczyciel bez stopnia awansu zawodowego (w latach 2017-2018) odpowiednio: 14 tys. zł i 45,8 tys. zł;
- ✓ nauczyciel stażysta odpowiednio: 45 tys. zł; 44,6 tys. zł; 50,1 tys. zł; 58,1 tys. zł i 45,1 tys. zł;
- ✓ nauczyciel kontraktowy odpowiednio: 49,1 tys. zł; 52,5 tys. zł; 57,5 tys. zł; 63,1 tys. zł; 53,8 tys. zł;
- ✓ nauczyciel mianowany odpowiednio: 60,3 tys. zł; 62,6 tys. zł; 70,3 tys. zł; 74,5 tys. zł i 60,5 tys. zł;
- ✓ nauczyciel dyplomowany odpowiednio: 79,3 tys. zł; 80,1 tys. zł; 88,1 tys. zł; 91,6 tys. zł; 74,3 tys. zł.

W 2020 r. nastąpił wzrost wynagrodzeń w przeliczeniu na jeden etat (dla poszczególnych stopni awansu zawodowego) w stosunku do 2017 r.: dla nauczyciela stażysty o 29,1%³⁸; nauczyciela kontraktowego o 28,5%³⁹; nauczyciela mianowanego o 23,5%⁴⁰; nauczyciela dyplomowanego o 19%⁴¹

(akta kontroli str. 211)

2.6. W budżecie Gminy zapewniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli. W poszczególnych latach zaplanowane (plan po zmianach) i wykonane na ten cel wydatki wynosiły odpowiednio:

- ✓ w 2017 r. – 97,4 tys. zł oraz 86,7 tys. zł (tj. 89% planu po zmianach),
- ✓ w 2018 r. – 141,7 tys. zł oraz 103,8 tys. zł (tj. 73,2% planu po zmianach),
- ✓ w 2019 r. – 145,1 tys. zł oraz 135,3 tys. zł (tj. 93,2% planu po zmianach),
- ✓ w 2020 r. – 160,4 tys. zł oraz 129,9 tys. zł (tj. 81% planu po zmianach),
- ✓ w 2021 r. – 182,1 tys. zł, a wydatki wykonane na dzień 30 września - 67,3 tys. zł (tj. 37% planu po zmianach).

³⁷ Średnia liczba nauczycieli w przeliczeniu na etat wynosiła odpowiednio: 301,78; 333,68; 327,77; 332,74; 324,45.

³⁸ O 13,1 tys. zł (z 45 tys. zł do 58,1 tys. zł).

³⁹ O 14 tys. zł (z 49,1 tys. zł do 63,1 tys. zł).

⁴⁰ O 14,2 tys. zł (z 60,3 tys. zł do 74,5 tys. zł).

⁴¹ O 12,3 tys. zł (z 79,3 tys. zł do 91,6 tys. zł).

Wysokość środków wyodrębnionych na dofinansowanie doskonalenia zawodowego⁴² nauczycieli odpowiadała określonej w art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴³.

(akta kontroli str. 219)

2.7. W latach 2017-2021 (do 30 września) Gmina poniosła wydatki na wynagrodzenia pracowników administracyjnych i obsługi w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych w łącznej kwocie 45.271 tys. zł (w tym: 2017 r.- 7.900,4 tys. zł; 2018 r. – 8.588,7 tys. zł; 2019 r. – 9.551,6 tys. zł; 2020 r. – 10.740,9 tys. zł; 2021 r. – 8.489,4 tys. zł).

Średnioroczna liczba i etatów i wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat w tym okresie kształtowały się następująco:

- ✓ pracownicy administracji zatrudnieni w placówkach oświatowych w poszczególnych latach odpowiednio: 39,27 etatu (wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat 54,1 tys. zł); 34,95 etatu (61,9 tys. zł); 34,57 etatu (64,5 tys. zł); 31,98 etatu (76,4 tys. zł); 32,86 etatu (60 tys. zł);
- ✓ pracownicy administracji zatrudnieni w Urzędzie w poszczególnych latach odpowiednio: 6 etatów (wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat 54,1 tys. zł); 5,25 etatu (57,5 tys. zł); 5 etatów (76,1 tys. zł); 5 etatów (62,9 tys. zł); 5 etatów (52,6 tys. zł);
- ✓ pracownicy obsługi zatrudnieni w placówkach oświatowych w poszczególnych latach odpowiednio: 165,35 etatu (wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat 33 tys. zł); 166,14 etatu (36,8 tys. zł); 166,37 etatu (41,7 tys. zł); 163,14 etatu (48,9 tys. zł); 158,26 etatu (39,5 tys. zł).

Wynagrodzenie w przeliczeniu na jeden etat:

- ✓ pracowników administracji zatrudnionych w placówkach oświatowych wzrosło z 54,1 tys. zł w 2017 r. do 76,4 tys. zł w 2020 r.⁴⁴;
- ✓ pracowników administracji zatrudnionych w Urzędzie wzrosło w 2020 r. w stosunku do 2017 r. o 8,8 tys. zł⁴⁵, przy czym było ono niższe niż w 2019 r. o 13,2 tys. zł⁴⁶;
- ✓ pracowników obsługi zatrudnionych w placówkach oświatowych wzrosło w 2020 r. w stosunku do 2017 r. o 15,9 tys. zł⁴⁷.

(akta kontroli str. 212-213)

2.8. W latach 2017-2020 Gmina wspierała edukację uczniów szczególnie uzdolnionych⁴⁸, którym wypłacono łącznie 168,1 tys. zł, w tym z tytułu:

- ✓ 2017 r.: nagrody burmistrza za osiągnięcia w dziedzinie nauki w kwocie - 14,6 tys. zł oraz za osiągnięcia w dziedzinie sportu - 20,7 tys. zł;

⁴² Środki na doskonalenie zawodowe (plan po zmianach) stanowiły w latach 2017-2018 odpowiednio: 1% i 1,01% kwot planowanych (plan po zmianach) na wynagrodzenia nauczycieli, a w latach 2019-2021 0,8% kwot planowanych (plan po zmianach) na wynagrodzenia nauczycieli.

⁴³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

⁴⁴ Wzrost o 22,3 tys. zł (tj. o 41,2%).

⁴⁵ Z 54,1 tys. zł do 62,9 tys. zł tj. o 16,3%.

⁴⁶ Tj. o 17,3%.

⁴⁷ Z 33 tys. zł do 48,9 tys. zł tj. o 48,2%.

⁴⁸ Szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Żary o statusie miejskim oraz uczniom szkół niepublicznych.

- ✓ 2018 r.: nagrody Burmistrza za wybitne osiągnięcia w konkursie Lubuskiego Kuratora Oświaty oraz za wybitne osiągnięcia w pozostałych konkursach – 22,6 tys. zł;
- ✓ 2019 r.: nagrody Burmistrza za osiągnięcia w nauce – 52,3 tys. zł oraz za osiągnięcia w dziedzinie sportu – 37,1 tys. zł;
- ✓ 2020 r.: stypendia za osiągnięcia w olimpiadach lub konkursach przedmiotowych ogłoszonych przez Ministra Edukacji Narodowej i Kuratora Oświaty w kwocie 9,5 tys. zł;
- ✓ 2021 r.: stypendia za osiągnięcia w olimpiadach lub konkursach przedmiotowych ogłoszonych przez Ministra Edukacji Narodowej i Kuratora Oświaty – 11,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 220)

Tryb przyznawania nagród / stypendiów w latach 2017-2020 określał *regulamin przyznawania nagród burmistrza uczniom szkół podstawowych, gimnazjów, przedszkoli i członkom sekcji działających w instytucjach kultury mających siedzibę na terenie Gminy*⁴⁹, zgodnie z którym nagrody Burmistrza (w formie rzeczowej lub pieniężnej) były przyznawane za wybitne osiągnięcia: w nauce (I stopnia), w dziedzinie kultury i sztuki (II stopnia), w dziedzinie sportu (II stopnia). Zgodnie z przyjętym w dniu 27 sierpnia 2020 r. *regulaminem przyznawania stypendium Burmistrza dla uzdolnionych uczniów za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki*⁵⁰ stypendium (o charakterze motywującym w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego) może otrzymać uczeń, który otrzymał tytuł finalisty lub laureata olimpiad lub konkursów przedmiotowych ogłoszonych przez Ministra Edukacji Narodowej i Kuratora Oświaty, co najmniej na szczeblu wojewódzkim.

Nagrody/stypendia dla uczniów były przyznawane na wniosek składany przez dyrektora szkoły. Wnioski były rozpatrywane przez komisję powoływaną corocznie zarządzeniem burmistrza, w skład której wchodził każdorazowo przedstawiciel Komisji oświaty, kultury, sportu i spraw społecznych oraz dwóch przedstawicieli Urzędu (sekretarz Gminy i naczelnik wydziału oświaty, kultury i sportu albo naczelnik ww. Wydziału i inspektor z tego wydziału).

(akta kontroli str. 513)

⁴⁹ Zarządzenie Burmistrza Miasta Żary numer 121/15 z dnia 28.05.2015 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/1562/Zarzadzenia_Burmistrza_Miasta_Zary_nr_121_2F15_w_sprawie_regulaminu_przyznawania_Nagrod_Burmistrza_ucznio_m_szkol_podstawowych_2C_gimnazjow_2C_przedszkoli_i_czlonkom_sekcji_dzialajacych_w_instytucjach_kultury_majacych_siedzibe_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim/) zmienione zarządzeniem WA.0050.140.2017 z dnia 31.05.2017 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/2604/Zarzadzenie_Burmistrza_Miasta_Zary_nr_WA_0050_140_2017_zmienijace_zarzadzenie_w_sprawie_regulaminu_przyznawania_Nagrod_Burmistrza_uczniom_szkol_podstawowych_2C_gimnazjow_2C_przedszkoli_i_czlonkom_sekcji_dzialajacych_w_instytucji_kultury_2C_majacych_siedzibe_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim/), zarządzenie Burmistrza numer WA.0050.111.2018 z dnia 04.06.2018 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/3082/Zarzadzenie_Burmistrza_Miasta_Zary_Nr_WA_0050_111_2018_z_dnia_4_czerwca_2018_r_w_sprawie_nagrod_przyznawanych_uczniom_szkol_2C_przedszkoli_i_czlonkom_sekcji_dzialajacych_w_instytucjach_kultury_majacych_siedzibe_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim_przez_Burmistrza_Miasta_Zary/) zmienione zarządzeniem numer WA.0050.116.2019 z dnia 08.05.2019 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/3490/Zarzadzenie_Burmistrza_Miasta_Zary_Nr_WA_0050_116_2019_z_dnia_8_maja_2019_r_zmienijace_zarzadzenia_w_sprawie_nagrod_przyznawanych_uczniom_szkol_2C_przedszkoli_i_czlonkom_sekcji_dzialajacych_w_instytucjach_kultury_majacych_siedzibe_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim_przez_Burmistrza_Miasta_Zary/) uchylone zarządzeniem numer WA.0050.132.2020 z dnia 01.06.2020 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/3988/Zarzadzenie_Burmistrza_Miasta_Zary_Nr_WA_0050_132_2020_z_dnia_1_czerwca_2020_r_w_sprawie_uchylenia_zarzadzen/)

⁵⁰ Uchwała numer XX/59/20 - https://bip.zary.pl/system/obj/15629_XX-59-20.pdf.

2.9. W okresie objętym kontrolą wydatki ponoszone przez Gminę⁵¹ na edukację przypadające na jednego (statystycznego) ucznia wynosiły:

- w 2017 r. – 10.904,44 zł (na ucznia szkoły podstawowej – 9.616,04 zł, a na ucznia gimnazjum – 14.523,10 zł),
- w 2018 r. – 10.616,85 zł (na ucznia szkoły podstawowej – 10.273,44 zł, a na ucznia gimnazjum – 12.409,01 zł),
- w 2019 r. – 11.328,15 zł (na ucznia szkoły podstawowej – 11.510,69 zł, a na ucznia gimnazjum – 9.640,65 zł),
- w 2020 r. – 12.458,45 zł,
- w 2021 r. (do 30 września) – 9.283,32 zł.

Wydatki ponoszone na edukację jednego ucznia w 2020 r. wzrosły w stosunku do 2017 r. o 14,2%. Wydatki ponoszone na jednego ucznia gimnazjum w latach 2017-2018 były wyższe od wydatków ponoszonych na jednego ucznia szkoły podstawowej odpowiednio o: 51% i 20,8%. W latach 2017-2019 wydatki ponoszone w szkołach podstawowych wzrosły z 19.538,2 tys. zł do 28.730,7 tys. zł (tj. o 47%), a średnia liczba uczniów w tym okresie wzrosła o 464,17 (tj. 22,8%). Natomiast wydatki ponoszone w gimnazjach, w analogicznym okresie, zmniejszyły się z 10.506,3 tys. zł do 2.603 tys. zł (tj. o 75,2%), a średnia liczba uczniów zmalała o 453,43 (62,7%).

(akta kontroli str. 221-223)

2.10. Dane wykazane w sprawozdaniach Gminy z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego (Rb-27S) oraz z wykonania planu wydatków budżetowych (Rb-28S) w zakresie zadań oświatowych za lata 2017-2020 oraz według stanu na dzień 30 września 2021 r. były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej⁵².

(akta kontroli str. 228-410)

2.11. W kontrolowanym okresie Gmina nie zaciągała zobowiązań finansowych na pokrycie wydatków na oświatę.

(akta kontroli str. 485-510)

2.12-13. W latach 2017-2021 Gmina udzieliła dotacji niepublicznym szkołom i samorządowym przedszkolom w łącznej kwocie 30.472,4 tys. zł, w tym dla:

- ✓ czterech niepublicznych szkół podstawowych w łącznej kwocie 18.162,2 tys. zł⁵³;
- ✓ trzech niepublicznych gimnazjów⁵⁴ w łącznej kwocie 3.312,8 tys. zł;
- ✓ pięciu niesamorządowych przedszkoli⁵⁵ w łącznej kwocie 8.997,4 tys. zł.

W wyniku weryfikacji rozliczenia dotacji udzielonej w 2020 r. jedno niepubliczne przedszkole zwróciło, w 2021 r.⁵⁶, dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem w kwocie 1,3 tys. zł.

⁵¹ Wydatki bieżące i majątkowe.

⁵² Badaniem objęto prawidłowość danych na poziomie łącznych wartości dla następujących działów: 801 Oświata i wychowanie oraz 854 Edukacyjna opieka edukacyjna oraz rozdziałów: 75801, 80101, 80104, 80110, 80113, 80146, 80148, 80149, 80150, 80152, 80153, 80195, 85401, 85412, 85415.

⁵³ W latach 2017-2020 dla 3 szkół, a w 2021 r. dla 4 szkół.

⁵⁴ W latach 2017-2019.

⁵⁵ W latach 2017-2020 dla 4, a w 2021 r. – 5.

⁵⁶ W dniu 16.03.2021 r.

Gmina udzieliła dotacji dla wszystkich szkół i przedszkoli, dla których jest organem rejestrującym, przy czym podmioty, które rozpoczęły działalność od 1 września i 1 października 2020 r. otrzymały dotację dopiero w 2021 r.

(akta kontroli str. 224-225, 512, 515-518)

Naczelnik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu wskazała, że organy prowadzące przekazały dane o liczbie uczniów w sierpniu 2020 r. (szkoła) i w listopadzie 2020 r. (przedszkole). W związku z powyższym zgodnie z warunkami otrzymania dotacji zawartymi w art. 33 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych dotacje były przekazywane od 2021 r.

(akta kontroli str. 214-215)

Tryb udzielania i rozliczania dotacji dla niepublicznych szkół i placówek oświatowych prowadzonych na terenie Gminy oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania został uregulowany uchwałami Rady Miejskiej⁵⁷ (dalej: *uchwały w sprawie dotacji dla niepublicznych szkół*).

W toku kontroli szczegółowym badaniem objęto pięć dotacji w łącznej kwocie 5.401,2 tys. zł⁵⁸ i ustalono m.in., że:

- ✓ kwoty dotacji zostały prawidłowo wyliczone,
- ✓ dotacje były przekazywane w terminach określonych w uchwale w sprawie dotacji dla niepublicznych szkół,
- ✓ rozliczenia dotacji zawierały zestawienie wydatków dotowanej jednostki sfinansowanych z dotacji,
- ✓ roczne rozliczenia dotacji zostały terminowo przedłożone i zatwierdzone przez Burmistrza.

(akta kontroli str. 484)

Zgodnie z wyżej powołanymi uchwałami w sprawie dotacji dla niepublicznych szkół prawidłowość pobrania i wykorzystania dotacji podlega kontroli przeprowadzanej przez upoważnionych przez Burmistrza pracowników Urzędu. Kontrola może być przeprowadzona w oparciu o roczny plan kontroli lub doraźnie poza planem na polecenie Burmistrza, w przypadku gdy okoliczności wskazują na konieczność podjęcia natychmiastowych czynności kontrolnych.

Spośród 12 beneficjentów otrzymujących dotacje tylko u jednego przeprowadzono kontrolę bezpośrednią wykorzystania dotacji (tzw. kontrolę na miejscu) w wyniku, której nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji. Natomiast w przypadku jednego beneficjenta kontrola ujęta w planie na 2020 r. nie odbyła się i została przesunięta na 2021 r.

(akta kontroli str. 186-193, 484)

⁵⁷ Numer XXVIII/34/17 z 24.02.2017 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/2479/Uchwala_NR_XXVIII_2F34_2F17_Rady_Miejskiej_w_Zarach_z_dnia_24_luty_2017_r_w_sprawie_3A_trybu_udzielania_i_rozliczania_dotacji_dla_niepublicznych_szkol_i_placowek_oswiatowych_prowadzonych_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim_oraz_trybu_i_zakresu_kontroli_prawidlowosci_ich_pobrania_i_wykorzystania/), uchylonej przez uchwałę numer XXIX/47/17 z 31.03.20217 r. (https://bip.zary.pl/akty/715/2518/Uchwala_NR_XXIX_2F47_2F17_Rady_Miejskiej_w_Zarach_z_dnia_31_marca_2017_r_w_sprawie_3A_trybu_udzielania_i_rozliczania_dotacji_dla_niepublicznych_szkol_i_placowek_oswiatowych_prowadzonych_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim_oraz_trybu_i_zakresu_kontroli_prawidlowosci_ich_pobrania_i_wykorzystania/) uchylonej przez uchwałę numer XXXIX/13/18 z 28.02.2018 r. (https://bip.zary.pl/akty/7152967/Uchwala_NR_XXXIX_2F13_2F18_Rady_Miejskiej_w_Zarach_z_dnia_28_lutego_2018_r_w_sprawie_trybu_udzielania_i_rozliczania_dotacji_dla_niepublicznych_przedszkoli_2C_niepublicznych_szkol_o_uprawnieniach_szkol_publicznych_2C_prowadzonych_na_terenie_Gminy_Zary_o_statusie_miejskim_oraz_ustaleniach_trybu_przeprowadzania_kontroli_prawidlowosci_ich_pobierania_i_wykorzystania/)

⁵⁸ Po jednej z każdego roku, 2017 r. – dotacja udzielona dla gimnazjum – 841,1 tys. zł; 2018 r. dla szkoły podstawowej – 2.334,9 tys. zł; 2019 r. dla przedszkola – 636,8 tys. zł; 2020 r. dla przedszkola – 650,8 tys. zł; 2021 r. dla szkoły podstawowej – 937,6 tys. zł.

Kontroler wewnętrzny wyjaśniła, że kontroli bezpośrednich w ww. jednostkach nie przeprowadzono z uwagi na zbyt wiele obszarów działalności Gminy Żary o statusie miejskim, które kontroler wewnętrzny ma do ujęcia w rocznym planie kontroli. Z uwagi na fakt, że jest to jednoosobowe stanowisko pracy nie jest możliwe sprawdzenie w danym roku realizacji wszystkich zadań gminy. W związku z powyższym do planu kontroli wybiera się obszary najbardziej podatne na ryzyko wystąpienia nieprawidłowości.

Kontrole są przeprowadzane na podstawie planu, który tworzę we współpracy z wydziałami merytorycznymi. W 2018 roku w porozumieniu z Wydziałem Oświaty, Kultury i Sportu zdecydowano o objęciu kontrolą bezpośrednią Szkoły podstawowej ZDZ. Nadmieniam również, że Wydział ten zgodnie z Regulaminem Kontroli jest uprawniony do przeprowadzania kontroli, przy czym od 2021 r. kontroli prowadzonej przez Wydział powinien uczestniczyć kontroler wewnętrzny urzędu.

Kontrola zaplanowana na 2020 r. nie została przeprowadzona z uwagi na pandemię i dlatego zaplanowano jej przeprowadzenie w 2021 r.

(akta kontroli str. 184-207)

Naczelnik Wydziału wyjaśniła, że: *Przyczyną nie przeprowadzania kontroli u beneficjentów był brak możliwości kadrowych Wydziału. Nadmieniam jednak, że zarówno roczne jak i kwartalne rozliczenia dotacji składane przez beneficjentów są dokładanie analizowane pod kątem wydatków finansowanych z dotacji. Skutkiem powyższych działań był m.in. zwrot w 2021 r. dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w 2020 r. przez przedszkole niepubliczne (...) w kwocie 1,3 tys. zł.*

(akta kontroli str. 214-215)

2.14. Zastępca Burmistrza wskazał, że potrzeby inwestycyjne w zakresie oświaty są duże. W większości szkół i przedszkoli należałoby wymienić instalację elektryczną, a w konsekwencji odmalować sale lekcyjne. Ponadto budynek jednej szkoły i sześciu przedszkoli wymagają termomodernizacji, która być może obniżyłaby koszty utrzymania. Realizacja tych zadań jest utrudniona jednak nie tylko z uwagi na brak środków finansowych, ale również fakt, że jedna szkoła i dwa przedszkola znajdują się w strefie zabytkowej, co powoduje konieczność uzyskania zgody konserwatora zabytków, a tym samym niejednokrotnie znaczne podwyższenie kosztów. Ponadto dużego remontu wymaga sala sportowa w jednej ze szkół, boiska sportowe w co najmniej dwóch szkołach wymagają renowacji, a zabytkowe ogrodzenie jednego przedszkola wymaga odrestaurowania.

W latach 2017-2021 (do 30 września) na inwestycje i zakupy inwestycyjne wydatkowano środki w łącznej kwocie 6.633,2 tys. zł⁵⁹ (w tym: inwestycje – 5.891,3 tys. zł⁶⁰; zakupy inwestycyjne – 741,9 tys. zł)⁶¹. Źródłem finansowania ww. zadań były: środki pozyskane w związku z realizacją projektów dofinansowanych ze środków europejskich w kwocie 1.771,1 tys. zł, środki z PFRON w łącznej kwocie 87 tys. zł, środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie 21,1 tys. zł oraz środki własne w kwocie 4.754 tys. zł.

W wyniku realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych na zadania oświatowe osiągnięto m.in. następujące efekty rzeczowe:

⁵⁹ 2017 r. - 3.463,2 tys. zł; 2018 r. - 871,2 tys. zł; 2019 r. - 1.064,9 tys. zł; 2020 r. - 1.086,5 tys. zł; 2021 r. - 147,4 tys. zł.

⁶⁰ 2017 r. - 3.343 tys. zł; 2018 r. - 803,2 tys. zł; 2019 r. - 798 tys. zł; 2020 r. - 799,8 tys. zł; 2021 r. - 147,4 tys. zł.

⁶¹ 2017 r. - 120,2 tys. zł; 2018 r. - 68 tys. zł; 2019 r. - 266,9 tys. zł; 2020 r. - 286,7 tys. zł.

- ✓ przeprowadzono termomodernizację jednego przedszkola i jednego gimnazjum oraz sporządzono dokumentację projektowo-kosztorysową termomodernizacji jednego przedszkola;
- ✓ zmodernizowano: dach jednego gimnazjum i kotłownię jednej szkoły podstawowej oraz pomieszczenia na poddaszu budynku zespołu szkolno-przedszkolnego,
- ✓ w jednej szkole podstawowej przekształcono pomieszczenia dydaktyczne w gabinet stomatologiczny,
- ✓ wybudowano place zabaw (przy trzech przedszkolach) oraz zakupiono i zamontowano urządzenia placu zabaw dla dzieci niepełnosprawnych przy jednej szkole podstawowej,
- ✓ dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych budynek jednej szkoły podstawowej i jednego przedszkola,
- ✓ wyremontowano parking i zjazd przy jednej szkole podstawowej oraz wykonano ścieżkę edukacyjno-rekreacyjną przy jednej szkole podstawowej,
- ✓ zakupiono m.in.: notebooka (dla dyrektora szkoły), stoły i dygestorium, tablice wyników sportowych, plac zabawowo-integracyjny dla dzieci z orzeczeniami i pomoce dydaktyczne⁶² oraz regały kuchenne, piec parowo-konwekcyjny, sokowirówkę wolnoobrotową, zmywarkę i patelnię elektryczną na potrzeby kuchni szkolnej

(akta kontroli str. 485-510)

2.15-16. W Gminie funkcjonowały trzy gimnazja, dwa z nich zostały włączone do szkół podstawowych, a jedno mieściło się w jednym budynku ze szkołą podstawową, z którą tworzyło zespół szkół.

W związku z likwidacją gimnazjów poniesiono wydatki w łącznej kwocie 240,4 tys. zł⁶³.

Majątek po likwidacji jednego gimnazjum o wartości 1.382,5 tys. zł został przekazany Gminie, w tym: ruchomości o wartości 52,9 tys. zł (m.in. biurka, szafy, tablice, stoliki i krzesła ucznia) i środki trwałe 1.329,6 tys. zł (nieruchomość zabudowana budynkiem szkoły z salą gimnastyczną i zapleczem technicznym).

Majątek ten został zagospodarowany w następujący sposób:

- a) majątek ruchomy pozostaje w budynku zlikwidowanego gimnazjum,
- b) budynek zlikwidowanego gimnazjum w okresie od 25 marca 2020 r. do 23 czerwca 2020 r. był przeznaczony na miejsce odbywania kwarantanny. W lipcu 2020 r. została wszczęta procedura sprzedaży nieruchomości. Opracowany został operat szacunkowy nieruchomości, zgodnie, z którym wartość nieruchomości określono na kwotę 4.400 tys. zł. W 2021 r.⁶⁴ odbyły się dwa przetargi nieograniczone na sprzedaż nieruchomości, które zakończyły się wynikiem negatywnym. W związku z brakiem zainteresowania zakupem przedmiotowej nieruchomości rozważane jest jej przeznaczenie na obiekt użyteczności publicznej.

⁶² M.in. magiczny dywan na potrzeby rehabilitacji ruchowej dzieci z dysfunkcjami, pomoce dydaktyczne dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych niezbędnych do funkcjonowania w grupach integracyjnych i zajęciach rewalidacyjno-terapeutycznych, urządzenia multimedialne do pracy z uczniami realizującymi kształcenie specjalne, sensoryczną ścieżkę zdrowia i zestaw do integracji sensorycznej, zestawy interaktywne, multimedialną pracownię językową oraz oprogramowanie

⁶³ Usługi transportowe – 11,1 tys. zł; utylizacja oleju opałowego 6,7 tys. zł; wywóz nieczystości i śmieci gabarytowych 22,9 tys. zł; dostosowanie szatni do mniejszych dzieci 176,8 tys. zł; uporządkowanie archiwum 23 tys. zł.

⁶⁴ 19.05. i 08.09.

W okresie od 1 lipca 2019 r. do 10 listopada 2021 r. (z wyłączeniem okresu, w którym budynek ten był miejscem odbywania kwarantanny⁶⁵) koszty utrzymania budynku zlikwidowanego gimnazjum wyniosły łącznie 16.170,84 zł.

(akta kontroli str. 485-510)

2.17. W związku z pandemią COVID-19 Gmina poniosła przede wszystkim wydatki na zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, ze środków własnych, w łącznej kwocie 60,9 tys. zł, w tym na: zakup płynów, masek, termometrów - 55,2 tys. zł oraz pleksy na stoliki do stołówki szkolnej w celu zachowania odpowiednich odległości między stołującymi się uczniami - 2,2 tys. zł i ozonowanie pomieszczeń - 3,5 tys. zł.

Ponadto w związku z pracą zdalną wydatkowano 5,4 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego.

(akta kontroli str. 485-510)

2.18. W 2020 r. w stosunku do pierwotnego plany wydatkowano mniejsze od zaplanowanych kwoty na: energię elektryczną, wodę, gaz o 39,9 tys. zł; ścieki i wywóz nieczystości o 7,6 tys. zł; rozmowy telefoniczne o 1,5 tys. zł; podróże służbowe o 1,5 tys. zł oraz szkolenia i delegacje na szkolenia o 7,2 tys. zł.

Oszczędności te, jak wskazał zastępca burmistrza, w jakimś stopniu na pewno są wynikiem pracy zdalnej szkół. Trudno jest jednak dokładnie wyliczyć jaki procent tych oszczędności to wynik COVID-19.

W związku z nauczaniem zdalnym nie zrealizowano wszystkich zaplanowanych zajęć pozalekcyjnych, co skutkowało oszczędnościami na wynagrodzeniach w kwocie 56,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 485-510)

2.19. Gmina realizuje wszystkie zadania oświatowe, które zostały na nią nałożone.

(akta kontroli str. 485-510)

2.20. W strukturze organizacyjnej Urzędu⁶⁶ wyodrębniono stanowisko:

- audytora wewnętrznego, do zadań którego należało m.in. przeprowadzanie zadań audytorskich ujętych w planie audytu polegających m.in. na badaniu dowodów księgowych oraz zapisów w księgach rachunkowych ocenie przestrzegania przepisów powszechnie obowiązujących oraz wewnętrznych,
- kontrolera wewnętrznego, do zadań którego należało m.in. organizacja kontroli w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych oraz kontrola prawidłowości prowadzenia gospodarki finansowej.

Naczelnik wydziału budżetowo-księgowego wskazała, że: *Zgodnie z § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej jednostki otrzymujące sprawozdania są uprawnione do kontrolowania merytorycznej poprawności przekazywanych sprawozdań; w tym celu mogą żądać przedstawienia wskazanych ksiąg rachunkowych i dokumentów. W związku z powyższym w ramach obowiązujących procedur wewnątrz Urzędu w sprawie kontroli zarządczej, każdego roku wybrane jednostki organizacyjne (w tym również szkoły i przedszkola) celem skorzystania z uprawnienia wynikającego z § 9*

⁶⁵ Gmina otrzymała zwrot kosztów poniesionych na przygotowanie i utrzymanie miejsc kwarantanny w formie dotacji z budżetu państwa.

⁶⁶ https://bip.zary.pl/56/Regulamin_Urzędu/#

ust. 4 ww. rozporządzenia, proszone są o dostarczenie zestawień obrotów i sald stanowiących podstawę sporządzania przekazywanych sprawozdań budżetowych.

(akta kontroli str. 514)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W uchwałach budżetowych na poszczególne lata dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej ujęto w wysokości wynikającej z informacji otrzymanych od ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W budżecie Gminy zapewniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wymaganej wysokości, a dane wykazane w sprawozdaniach budżetowych były zgodne z ewidencją księgową.

Gmina sporządziła wymagane przepisami rozliczenia dotacji otrzymanych z budżetu państwa, a niewykorzystane środki zostały zwrócone. Gmina realizowała zadania inwestycyjne, mające na celu poprawę warunków realizacji zadań oświatowych, wykorzystując do tego środki zarówno z funduszu funduszy europejskich jak i funduszy celowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z wyeliminowaniem stwierdzonych nieprawidłowości w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, odstępuje od sformułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 30 listopada 2021 r.

Kontroler
Anna Huziej
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis